

Παρουσίαση του βιβλίου του Δημήτρη Παπαχρήστου "Αχ! Μουρλοσκοτωμένο" 22/11/2022 στο θέατρο «Απόλλων» Πύργου

Του Μάκη Μπαλαούρα

Για το τι είδους βιβλίο είναι, θα κάνω έναν μη σύνηθες χαρακτηρισμό. Είναι αυτοβιογραφικό, ιστοριογραφικό, μυθιστορηματικό διήγημα. Γιατί; Το πρώτο, το αυτοβιογραφικό είναι σαφές, το διήγημα έχει έντονα λογοτεχνική γραφή παρουσιάζοντας ανθρώπους και γεγονότα. Μυθιστορηματικό διήγημα που παρουσιάζει στον αναγνώστη την πραγματικότητα, πίσω από την οποία όμως εισδύει σε ένα συλλογικό διακύβευμα που ενώνει όλα τα επί μέρους στοιχεία των πρωταγωνιστών.

Παίζει με τις λέξεις: μεταφορές, παρομοιώσεις, αντιθέσεις:

ο «ένοπλος λόγος», «το εκ των υστέρων του σήμερα είναι το προτέρων του αύριο», «πολιτισμός της πολιτικής», «βρέθηκε μια πισώπλατη γυναίκα να αγαπήσει». (Πισώπλατη γυναίκα!).

«Βάζουν στη ζωή τους περισσότερο κίνδυνο για να αισθανθούν ασφαλείς», «τίποτα δεν είναι δεδομένο και τίποτα δεν πάει χαμένο», «βάλανε τον διάχυτο να εκφράσει τον μετέωρο», που γράφει ότι το είπε ο Δαμιανός, αλλά δε το πιστεύω, τα διαφοροποιεί και καλά κάνει, και θα τον ευχαριστούσε και ο Δαμιανός αν ζούσε και πολλοί άλλοι.

Κι εκείνο που με έχει εντυπωσιάσει από χρόνια, είναι ότι έχει μία μνήμη «σφουγγάρι».

Καταγράφει, αποθηκεύει τις σκέψεις του, με χαρτί και με μολύβι.

Αναφέρω ορισμένα πράγματα σημαντικά.

• **Το Αντιδικτατορικό Φοιτητικό Κίνημα**

Το Πολυτεχνείο δεν ήταν αποτέλεσμα συνωμοσίας ή της μιας βδομάδας. Προηγήθηκαν πολλά, από τα βογγητά των βασανισμένων που «ακούγαμε», τις γενναίες απολογίες τους και τη μαζική δράση τριών

χρόνων.

Για το Φοιτητικό Αντιδικτατορικό Κίνημα, όπου πολλοί από εμάς έχουν γράψει βιβλία, νομίζω όμως αυτά, δεν έχουν επαρκώς παρουσιαστεί. Μιλάνε περιγράφοντας έναν πόλεμο, πως κινούνται οι στρατοί. Ο Δημήτρης, αντίθετα, γράφει το που βρέθηκαν, πως ζούσαν οι στρατιώτες, τι νιώθανε, για το πως έδρασαν μαζί και αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό. Κατά τη γνώμη μου είναι εγχειρίδιο για νέους/ νέες το πως προσεγγίζαμε τους ανθρώπους, πως αναλύαμε τακτικές, τις κινήσεις που κάναμε, πως δημιουργούσαμε τις θέσεις μας. Πως όλα αυτά δένονταν και φτιάχτηκε ένα ρωμαλέο φοιτητικό κίνημα.

Γράφει: «Το σκοτάδι του φόβου. Το μαύρο σεντόνι ήταν απλωμένο παντού. Για να ξανοιχτούμε ξεκινούσαμε από την εμφάνιση: τα μαλλιά, τα γένια, το ντύσιμο κι απ' τα λόγια που ξεφεύγανε απ' τις συζητήσεις ακόμα και για το ποδόσφαιρο. Ήταν που θα πήγαινε ο Παναθηναϊκός στο Γουέμπλεϊ να παίξει με τον Άγιαξ... Για δύο, τρία χρόνια γινότανε η γονιμοποίηση στην πίστη να αλλάξουμε τον κόσμο, στο όνειρο, στον σοσιαλισμό, στον κουμμουνισμό κι όταν τελείωναν όλοι οι ισμοί, φανερώναμε τον δικό μας κόσμο που θα χωράει πολλούς κόσμους κι ελεύθερους σκεπτόμενους ανθρώπους...».

• Τα στέκια μας:

Εδώ κάνει μια ενδιαφέρουσα καταγραφή. Μπουάτ, θέατρα, κινηματογράφοι, συναυλίες, ιδίως του Μαρκόπουλου, που δημιουργούσαν διαδηλώσεις. Όλα αυτά παίζανε σημαντικό ρόλο στη μαζικοποίηση του φοιτητικού κινήματος. Ήταν επίσης η Ελληνοευρωπαϊκή Κίνηση Νέων, (EKIN) και η Εταιρεία Μελέτης των Ελληνικών Προβλημάτων. Συλλογικότητες που προσέφεραν πάρα πολλά με τις εκδηλώσεις τους στον μεταξύ μας συγχρωτισμό, που ήταν ουσιαστικά στρατολόγηση, δεν κάναμε στρατολόγηση εμείς, αλλά πολύ κόσμος «αυτοστρατολογούνταν».

• Αλόννησος:

Εκεί, ο Δημήτρης έγραψε ποίημα όταν περπατούσαμε από το λιμάνι σε ένα μονοπάτι που μόνο κατσίκια σκαρφάλωναν, με τις ξερολιθιές κι εκεί έγραψε τον «Αλόννησιώτη». Είναι ένα ιδιαίτερο κεφάλαιο αυτό για την Αλόννησο, ιδιαίτερο κεφάλαιο γιατί είμαστε νέοι, δευτεροετείς φοιτητές, που πήγαμε να δουλέψουμε γκαρσόνια σε ένα μπανγκαλόους, την «Μαρπούντα». Νεανικοί έρωτες, Αιγύπτιοι εργάτες, πρώτη φορά είδαμε να δουλεύουνε στη χώρα μας, και είχαμε ενδιαφέρουσες ανθρώπινες σκηνές μαζί τους.

• Ο Κήπος του Μουσείου:

Είναι ένας εμβληματικός τόπος για μας. Ανάμεσα ΑΣΟΕΕ και Πολυτεχνείο. Συνέβαιναν πάρα πολλά. Παρακολουθήσεις και συλλήψεις, έρωτες και συνεννοήσεις. Γράφει: «Στον ήλιο του Μουσείου κυφορούσαμε την εξέγερση.. Η φοιτητική μας ζωή αποκτούσε κάθε μέρα εφόδια που μας τα έδινε η Χούντα. Μαθαίναμε τι σημαίνει να αγωνίζεσαι για την Ελευθερία. Πιστεύαμε πως μπορούμε να αλλάξουμε τον κόσμο..»

• Η Μνήμη:

Είναι εντυπωσιακό που σε όλα τα βιβλία του υπάρχει έντονα χαραγμένη η λέξη «μνήμη». Αν κουβεντιάσει μαζί του, πάλι η «μνήμη» θα βγαίνει ως βαρύνουσα συνιστώσα στη ζωή και στο γράψιμό του: «Οι μνήμες επιστρέφουν οπλισμένες αντιπαλεύοντας τη φθορά του χρόνου και κάθε μορφή εξουσίας, επιστρέφοντας στο παρελθόν για να εκτιναχθούν στο μέλλον»..

• Έρωτας, ρομαντισμός, ουτοπία:

Από το βιβλίο του δε θα μπορούσαν να απουσιάσουν, όπως και σε όλα τα βιβλία του, ο έρωτας, ο ρομαντισμός, η ουτοπία, η συντροφικότητα, η αισιοδοξία.

—«Ο έρωτας τους ξεσηκώνει»

—«...κάθε εξέγερση, κάθε επανάσταση είναι ρομαντισμός»

—«...αρκεί να πιστέψουμε στην ουτοπία για να γίνει η πραγματικότητα που ονειρευόμαστε».

• **Η Εξέγερση:** Εδώ βάζει τον Νηρέα τον Βάρα, (θεατρικό έργο με Γιώργο Αρμένη), «...Εί ψηλά το κεφάλι όποιος αγωνίζεται δεν έχει καιρό να απογοητευτεί. ..Τραβούσε το παντελόνι κι έδειχνε το σημάδι στο γόνατό του. Αυτή η σφαίρα δε με άφησε να γονατίσω<>».

• **Αισιοδοξία** «Όταν πνίγεται κανείς, δε πιάνεται από τα μαλλιά του, δίνει ζωή σε ότι δε θέλει ν' αποθάνει και γεμίζουν οι πλατείες...»

• Συντροφικότητα:

«... τα συστατικά της νιότης, οι φιλίες, οι έρωτες και τα όνειρα να αλλάξουμε τον κόσμο συνέβαλαν ανεπαίσθητα να καλλιεργηθεί το πνεύμα της εμπιστοσύνης, της συντροφικότητας και να εδραιωθεί πιο πολύ η πίστη του ενός στον άλλον.»

Σήμερα η λέξη συντροφικότητα έχει γίνει μία κενή λέξη. Το συνηθίζουμε και στα κόμματα και στις παρέες. Πιστεύω ότι η πληρότητα της λέξης «συντροφικότητα» ήταν τότε, που ο ένας με τον άλλον δενόταν. Όταν έπαιρνε κάποιος τηλέφωνο στον ασφαλίτη Μπάμπαλη και του έλεγε: «Έρχομαι εγώ για να αφήσεις τον άλλον», το φίλο μου, είναι πραγματικά κάτι που δεν μπορούμε σήμερα να διανοηθούμε. Προσωπικά, ακόμα και με ανθρώπους που πήγανε σε άλλους χώρους και παρέμειναν τίμιοι, νιώθω αγάπη. Όταν είστε στο διπλανό κελί κι ο ένας δίνει κουράγιο στον άλλον, δεν μπορεί παρά να αγαπιέστε!

Συζητήσεις: Για τις συζητήσεις του με πλήθος σημαντικών προσωπικοτήτων Πέραν από ιερά τέρατα και σύμβολα, θεωρώ ότι ο Κοροβέσης, κυρίως όμως ο Γλέζος, επηρέασαν πολύ τον Δημήτρη. Και επίσης να αναφέρω ένα κεφάλαιο που με εντυπωσίασε. Δάνειο για απολογία σε δικαστήριο για τα πολιτικά και δικαιώματα, όπως αυτά που γράφει ότι τα είπε ο Κ. Κοντοδήμος.

Ως Επιμύθιο:

Μεγάλοι συγγραφείς στην αυτοβιογραφία τους κάνουν παράθεση γεγονότων, χωρίς λογοτεχνική βαρύτητα, μακριά από το έργο που τους καθιέρωσε, όπως ο **Γκαμπριέλ Γκαρσία Μαρκέζ** «Ζω για να διηγούμαι» ή του **Φίλιπ Ροθ** «Τα γεγονότα».

Ο Δημήτρης κάνει αυτό το οποίο δεν έκαναν αυτοί. Το αυτοβιογραφικό του ξεπερνάει όλα τα προηγούμενα βιβλία του.